

แนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2*
GUIDELINES FOR DEVELOPMENT MANAGEMENT SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS
IN THE 21ST CENTURY UNDER SURIN PRIMARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE 2

น้ำฝน สิริศรี¹, จำเนียร พลหาญ²
Namfon Sittisri¹, Chamnian Phollaharn²
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2}
Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.^{1,2}
Email : namsit2561@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 2) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น มีค่าอยู่ระหว่าง 0.16 ถึง 0.46 2. ผลการสร้างแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ได้คู่มือการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบคือ 1) หลักการ 2) จุดหมาย 3) เนื้อหา 4) แนวทางพัฒนา 5) กิจกรรมพัฒนา 6) การวัดประเมินผล พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : 1. แนวทาง 2. ทักษะการบริหาร 3. ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

The research aimed to study 1) to present condition, expectation and needs of management skills of school administrators under Surin Primary Education Service Area Office 2 in the 21st century, 2) to guidelines for development management skills of school administrators under Primary Education Service Area Office 2 in the 21st century. The sample group consisted of 331 administrators and teachers. The research instrument was a questionnaire. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation and the need priority index value is needed

The research results showed that; 1. the results of a study of administrative skills of school administrators in the 21st century under Surin Primary Education Service Area Office 2 according to the opinion of school administrators and teachers, the overall of the present condition was at a high level. The overall desirable condition was at the highest level and the priority of Needs Index (PNI_{Modified}) had a PNI_{Modified} between 0.16 and 0.46. 2) The result a guideline for developing administrative skills of school administrators in the 21st century under Surin Primary Education Service Area Office 2 has a manual for consisted of 6 components; 1) Principle 2) Objective 3) Content 4) Development guidelines 5) Development activities 6) Assessment and Evaluation. The experts' results found that it was appropriate level.

Keywords : 1. Guidelines 2. Administrative Skills 3. School Administrators in the 21st Century

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 (ระหว่าง ค.ศ. 2001-2100) มีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อการและพลเมืองโลกหลายด้าน ได้แก่ ความผันผวนทางเศรษฐกิจ การเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลก การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว การปรวนแปรของสภาพภูมิอากาศความเสี่ยงของภัยพิบัติทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติทางธรรมชาติของโลกมีแนวโน้มเกิดความรุนแรงมากขึ้นและผลกระทบอื่นๆ อีกมากมาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558) ทำให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนต่างได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้อยู่รอดและมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและความสมดุล มีความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม

มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสาระวิชาหลักและทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านสารสนเทศเทคโนโลยี ดังนั้น บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารจึงเป็นภาระสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำที่ยอดเยี่ยมปรับเปลี่ยนองค์กรให้ทันสมัย พัฒนาทีมงานให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ พัฒนาระบบทศน์ให้เกิดขึ้นในองค์กร ขับเคลื่อนด้วยยุทธศาสตร์การบริหารจัดการใหม่ๆ ส่งเสริมสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์อย่างเพียงพอ ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรและนอกองค์กร ให้ความสนใจต่อวัฒนธรรม องค์กรที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ปรับเปลี่ยนวิธีสอนของครูให้มีเทคนิคใหม่ๆ พัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมด้านเทคโนโลยีและการบูรณาการทักษะทางสังคม ทักษะชีวิต รวมทั้งปรับบทบาทในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมรมศิษย์เก่า และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชนท้องถิ่น สถานประกอบการที่จะส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล(สมหมาย อำดอนกลอย, 2556)

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง การแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานถึงกระบวนการใช้ความสามารถ ความคล่องแคล่ว ความชำนาญและมีอิทธิพลเหนือคนอื่น สามารถกระตุ้นจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (กรรณิกา เรตมอนด์, 2559) ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสุริยา ทองยัง (2558) กล่าวว่าความสามารถในการใช้ความรู้ ความคิดในการบริหารงานภายในองค์กร เป็นทักษะของผู้บริหารที่สามารถพัฒนาได้และเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างทักษะด้านอื่นๆ ทำให้การทำงานหรือกระทำการบรรลุสู่เป้าหมาย โดยใช้ทรัพยากรบุคคลและอื่นๆ อย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่วนวิจารณ์ พานิช (2558) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบต่อผลงานคุณภาพของ Learning outcome คือผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง (Change agent) ต้องบริหารให้เกิด Transformative education system คือระบบการศึกษาที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง คือ เปลี่ยนแปลง 3 อย่าง ได้แก่ เปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ (Transformative learning) เปลี่ยนแปลงหลักสูตร (Transformative curriculum) คือหลักสูตรไม่มีการหยุดนิ่งตายตัว เปลี่ยนแปลงได้ตลอดและเปลี่ยนแปลงการจัดการ (Transformative management) ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรมีแนวคิดที่ถูกต้องเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น และสอดคล้องกับแนวทางการบริหารของหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งมีแนวทางในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558) ทำให้ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ต้องปรับเปลี่ยนไปจากเดิมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาระบบการศึกษาภายในประเทศ แสวงหาวิธีการ ทักษะและความสามารถในการนำพาองค์กรทางด้านการศึกษาไปสู่โลกแห่งการเปลี่ยนหรือโลกศตวรรษใหม่ (บุญมา แฝงศรีสาร, 2561)

แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี 2561 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 รายงานว่า ผลการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ (มาตรา44) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จำนวน 3 องค์ประกอบ 10 ตัวชี้วัด (KRS: KPI Report System) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2

อยู่ในระดับต้องปรับปรุง โดยองค์ประกอบที่ 1 ภารกิจพื้นฐานงานปี 2560 ต่ำกว่าเป้าหมาย องค์ประกอบที่ 2 ภารกิจยุทธศาสตร์งานเร่งด่วน ปี 2560 เป็นไปตามเป้าหมาย และองค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ/นวัตกรรมปี 2560 ต่ำกว่าเป้าหมาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2, 2561)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจในการศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหาร ยกระดับคุณภาพทางการศึกษา พัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สัมพันธ์กับชุมชน ก้าวทันเทคโนโลยีดิจิทัลและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั่วทั้งองค์กร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้รูปแบบใหม่ในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

3.2 เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่มีสภาพบริบทคล้าย คลึงกัน

3.3 ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้ที่สนใจและเกี่ยวข้อง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 218 โรงเรียน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา 218 คน ครู 2,378 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,596 คน จำแนกตามขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ได้จากการสุ่มประชากรโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (ไพศาล วรคำ, 2562) ตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ณ ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้เท่ากับ 0.05 แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากรแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (ไพศาล วรคำ, 2562) ตามขนาดสถานศึกษา คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น จำนวน 331 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน และเป็นครู จำนวน 303 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 5 ข้อ ประกอบไปด้วย เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตำแหน่งหน้าที่ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Likert' Rating Scale) โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ใน 6 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ทักษะด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรมและทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลการเก็บรวบรวมข้อมูลจัดส่ง แบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยตรงแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจของผู้เชี่ยวชาญปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 32 คน แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (ไพศาล วรคำ, 2562) ซึ่งค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม มีค่าระหว่าง 0.30–0.95 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสภาพปัจจุบันและความต้องการในการบริหารโดยใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ซึ่งเป็นดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักการประเมินความแตกต่าง

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 การดำเนินการศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในระยะที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒินำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 ไปสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนา สำหรับการวิจัยในระยะที่ 2 เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interviews)

ขั้นตอนที่ 2 การยกร่างแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผู้วิจัยนำแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาสรุปเป็นแนวทางพัฒนา ในทักษะทั้ง 6 ด้าน และสร้างเป็นคู่มือแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยมีองค์ประกอบของคู่มือ ดังนี้ 1) หลักการ 2) จุดหมาย 3) เนื้อหา 4) แนวทางพัฒนา 5) กิจกรรมพัฒนา และ 6) การวัดประเมินผลที่ครอบคลุมและพัฒนาทักษะทุกด้าน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของคู่มือแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาสุรินทร์ เขต 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ความเหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 6 ข้อเกณฑ์การตัดสินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 ถือว่ามีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาสุรินทร์ เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมและรายด้าน

ทักษะการบริหารของ ผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์				PNI modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ		
1.ด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์	4.11	0.71	มาก	1	4.74	0.47	มากที่สุด	4	0.16	6
2.ด้านการคิดวิเคราะห์และคิด สร้างสรรค์	3.46	0.63	ปาน กลาง	5	4.82	0.38	มากที่สุด	2	0.40	2
3.ด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้	3.89	0.65	มาก	4	4.76	0.50	มากที่สุด	3	0.23	3
4.ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.01	0.78	มาก	2	4.65	0.53	มากที่สุด	6	0.17	5
5.ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.92	0.79	มาก	3	4.66	0.49	มากที่สุด	5	0.20	4
6.ด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	3.37	0.68	ปาน กลาง	6	4.90	0.29	มากที่สุด	1	0.46	1
เฉลี่ย	3.79	0.71	มาก	-	4.76	0.44	มากที่สุด	-	0.25	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้ดังนี้ ทักษะด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.71) รองลงมา คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.78) ทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.79) ทักษะด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.65) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และ

คิดสร้งสรค์($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.63) และทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาสภาพพึงประสงค์ ของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ พบว่า ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลมีสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.29) รองลงมาคือ ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้งสรค์($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.38) ทักษะด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.50) ทักษะด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.47) ทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรม($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.49) และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.53) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวม มีค่า PNI_{modified}=0.25 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI_{modified}=0.46) รองลงมาคือ ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้งสรค์ (PNI_{modified}=0.40) ทักษะด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ (PNI_{modified}=0.23) ทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรม (PNI_{modified}=0.20) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (PNI_{modified}=0.17) และทักษะด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (PNI_{modified}=0.16) ตามลำดับ

6.2 ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่าได้คู่มือการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบคือ 1) หลักการ 2) จุดหมาย 3) เนื้อหา 4) แนวทางพัฒนา 5) กิจกรรมพัฒนา 6) การวัดประเมินผล การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของคู่มือแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ทั้ง 6 ด้าน

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักการ	4.43	0.79	มาก	4.29	0.49	มาก
2. จุดหมาย	4.14	0.69	มาก	4.00	0.58	มาก
3. เนื้อหา	4.57	0.53	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก
4. แนวทางการพัฒนา	4.43	0.79	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5. กิจกรรมพัฒนา	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
6. การวัดประเมินผล	4.29	0.76	มาก	4.43	0.53	มาก
เฉลี่ย	4.43	0.67	มาก	4.45	0.50	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของคู่มือแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.67 และ $\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.50 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้ดังนี้ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของหลักการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.79 และ $\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.49 ตามลำดับ) ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของจุดมุ่งหมาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.69 และ $\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.58 ตามลำดับ) ความเหมาะสมของเนื้อหา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.53) และความเป็นไปได้ของเนื้อหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.53) ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.79) และความไปได้ของแนวทางการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.49) ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของกิจกรรมพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.49 และ $\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.38 ตามลำดับ) และความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการวัดประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.76 และ $\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.53 ตามลำดับ)

7. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

7.1 สภาพการดำเนินการปัจจุบันของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา ด้วยวิธีการใหม่ๆ สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่แปลกใหม่และหลากหลาย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2550) กล่าวว่า การบริหารจัดการยุคใหม่ผู้บริหารมีอาชีพต้องศึกษาทฤษฎีการบริหารจัดการต่างๆ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถนำแนวคิดต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหาร สอดคล้องกับแนวคิดของ อำนวย พลรักษา (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก

7.2 สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลมีสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุดรองลงมา คือ ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ ทักษะด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรม และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทคโนโลยีช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน สื่อสาร เผยแพร่ ข้อมูลสถานศึกษากับองค์กรภายนอกและผู้ปกครอง จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และใช้ในการบริหารจัดการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารต้องสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างคล่องแคล่ว สร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยจากหลากหลายแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เพื่อการตัดสินใจ และสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ออนไลน์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Yang (2011) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้โรงเรียนจะต้องติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองและชุมชน จึงจำเป็นต้องจัดให้มีเว็บไซต์ในการสื่อสารและยังสามารถให้ผู้ปกครองเข้าไปตรวจสอบการบ้าน พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน การสอนของครูและผู้บริหาร ผ่านระบบออนไลน์ได้อีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ แพรดาว สมองผัน (2557) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องเปิดใจกว้าง ยอมรับเทคโนโลยีและเห็นความสำคัญของเทคโนโลยี ศึกษาค้นคว้า แสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหรือสอบถามจากผู้รู้ เป็นผู้นำในด้านเทคโนโลยี นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้บริหารจัดการเชื่อมโยงระบบงานภายในองค์กรเข้าด้วยกัน ด้วยเครือข่าย อินเทอร์เน็ต และใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดคุ้มค่ากับการลงทุน

7.3 ความต้องการจำเป็นของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีปัจจุบัน และในอนาคต มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อย่างสร้างสรรค์ และศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ แพรดาว สมองผัน (2557) กล่าวว่า ผู้บริหารสามารถใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการตัดสินใจ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการและเพิ่มช่องทางในการติดต่อสื่อสาร เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารไปยัง ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรภายนอก รวมทั้งจัดให้มีเว็บไซต์เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถเข้าไป ตรวจสอบการบ้าน พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน การสอนครูและผู้บริหารสอดคล้องกับแนวคิดของ ปัทมพร พงษ์เพชร (2561) ทักษะเทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เข้ากับยุคสถานการณ์มีเว็บไซต์ของสถานศึกษาไลน์ เฟสบุ๊ค เพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็ว ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน นำเสนอผลงาน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานศึกษาแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ประสบการณ์ และยังสามารถจัดเก็บข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ

7.4 จากการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับ แนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ได้ดังนี้

7.4.1 ทักษะด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์มีประเด็นความต้องการจำเป็นของผู้บริหารต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ ผู้บริหาร สามารถนำทีมให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวคิดของ อนุชา โสมาบุตร (2556) กล่าวว่า ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบต้องมีความเป็นต้นแบบและเป็นผู้นำคนอื่น โดยใช้ทักษะการแก้ไขปัญหาระหว่างบุคคลได้ เพื่อนำพาองค์การก้าวบรรลุจุดหมาย เป็นตัวกลางหรือผู้ประสานงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถชี้แนะและนำพาองค์การก้าวสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ยอมรับความสามารถของคณะทำงานหรือผู้ร่วมงานที่มีความแตกต่างกัน และเป็นแบบอย่างในพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญมา แพ่งศรีสาร (2561) พบว่า ผู้บริหารการศึกษาในศตวรรษใหม่จะต้องพัฒนาทักษะด้านประสิทธิภาพเชิงกระบวนการความเป็นผู้นำที่สามารถต่อยอดนวัตกรรมพัฒนาองค์กรอย่างเนื่องไม่หยุดอยู่กับที่เป็นผู้นำทีมงานที่มีศักยภาพสูงสุดด้วยการทำงานเชิงการมีส่วนร่วม ภายใต้ความแปลกแยกของชาติพันธุ์ ศาสนาเชื้อชาติ และความคิดต่างๆ มีวิสัยทัศน์และเป้าหมาย อุดมการณ์และคุณธรรมที่โดดเด่น และมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์การบริหารจัดการองค์กร

7.4.2 ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์มีประเด็นความต้องการจำเป็นของผู้บริหารต่อการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสามารถคิดนอกกรอบ คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว แยกแยะข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้ง สามารถตีและแปลความหมายข้อมูลที่ซับซ้อน ประเมินความสำคัญขององค์ประกอบและ เชื่อมโยงข้อมูลตัดสินใจได้อย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศ พบว่า ด้านที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีความคิดนอกกรอบ เพื่อให้เกิดผลงานใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์ ไม่ซ้ำกับความคิดคนอื่น สอดคล้องกับแนวคิดของ วิฑูรย์ สิมะโชติ (2541) กล่าวว่า ทักษะนักคิด คือ การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ (Creative Ideas) จึงสร้างผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่และสร้างความพอใจให้แก่ลูกค้าได้นักคิดที่เป็นที่ต้องการมากขึ้นทุกวันนี้คือ “นักคิดสร้างสรรค์” นอกจากนี้จะต้องมีทักษะในการแก้ปัญหาสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแนวคิดของแพรวดาว สอนงพันธ์ (2557) กล่าวว่า ผู้บริหารควรศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการอบรม พัฒนา ศึกษาดูงาน เรียนรู้จากประสบการณ์และปัญหาในอดีต รวมทั้งศึกษาข้อมูล บริบทหลายๆ ด้านมาประกอบการพิจารณา ตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

7.4.3 ทักษะด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้มีประเด็นความต้องการจำเป็นของผู้บริหารต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ โดยการนำเอารูปแบบ วิธีการ เครื่องมือ ที่สร้างขึ้นใหม่หรือปรับปรุงของเดิม เพื่อแก้ปัญหา สร้างสรรค์ ต่อยอด ในการพัฒนาองค์กรตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ พบว่า ด้านที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการคิดวิเคราะห์ และคิดนอกกรอบในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เพื่อนำไปสู่สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2560) กล่าวว่า องค์การมีความต้องการผู้นำเชิงสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อหาทางออกให้กับปัญหาที่มีความคิดวิเคราะห์แบบใหม่ๆ และคิดนอกกรอบสอดคล้องกับแนวคิดของ อนุชา โสมาบุตร

(2560) กล่าวว่า การสร้างสรรค์นวัตกรรมคือการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์โดย 1)มุ่งพัฒนาเน้นปฏิบัติและสื่อสารแนวคิดใหม่ ๆ ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2)เปิดใจกว้างและยอมรับในมุมมองหรือโลกทัศน์ใหม่ๆ ที่ส่งผลต่อระบบการทำงาน 3)ผู้นำในการสร้างสรรค์งานรวมทั้งมีความรู้และความเข้าใจในสถานการณ์ซึ่งอาจเป็นข้อเท็จจริงหรือเป็นข้อจำกัดโดยพร้อมที่จะยอมรับความคิดหรือสภาพการณ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นได้ 4)สามารถสร้างวิกฤตให้เป็นโอกาสส่งผลต่อการเรียนรู้และเข้าใจถึงวิธีการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ต้องใช้เวลาและสามารถนำเอาข้อผิดพลาดมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาจนได้อย่างต่อเนื่องแล้วนำเอานวัตกรรมมาสู่การปฏิบัติ (Implement Innovations) โดยปฏิบัติเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดคุณประโยชน์ต่อการปรับใช้และพัฒนาจากผลแห่งนวัตกรรมที่นำมาใช้

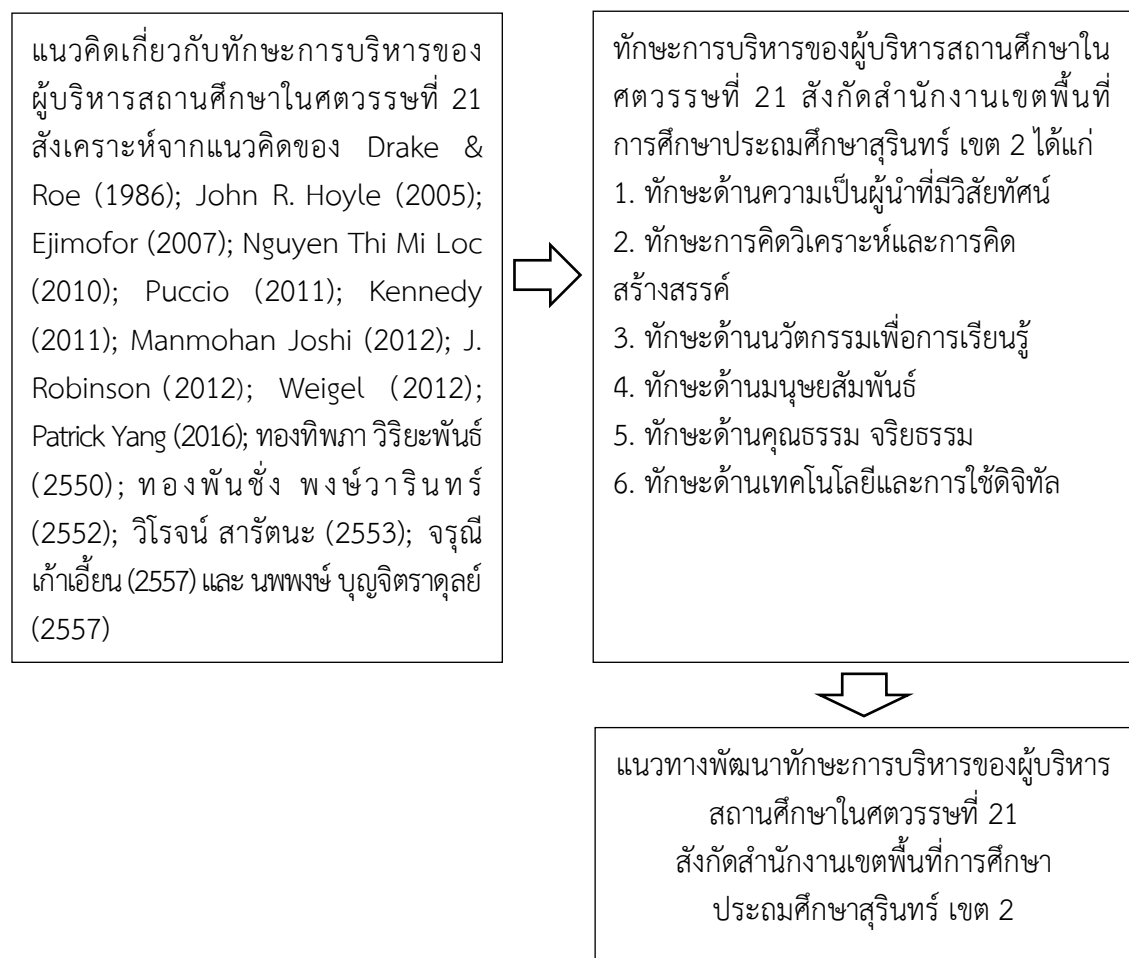
7.4.4 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์มีประเด็นความต้องการจำเป็นของผู้บริหารต่อการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ยอมรับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มศักยภาพ และร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่น พบว่า ด้านที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกฝ่ายได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ ทองทิพา วิริยะพันธุ์ (2550) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องสร้างการยอมรับ โดยยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักการยืดหยุ่น เห็นคุณค่าผู้อื่นและรู้จักการให้เกียรติผู้อื่นเพื่อให้การทำงานร่วมกันเป็นไปด้วยดี บริหารในรูปแบบการมีส่วนร่วมให้ทีมงานทุกคนเกิดความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของการทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของแพรวดา สอนงผัน (2557) กล่าวว่า ผู้บริหารสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่น โดยจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ มีมนุษยสัมพันธ์สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล รู้จักการยืดหยุ่นเห็นคุณค่าให้เกียรติผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้งแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารสู่ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานอื่นได้อย่างสร้างสรรค์

7.4.5 ทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรมมีประเด็นความต้องการจำเป็นของผู้บริหารต่อการประพฤติปฏิบัติตน ในหน้าที่อย่างถูกต้อง สามารถแสดงออกมาได้ทั้งกาย วาจา ใจ เป็นแบบอย่างที่ดี มีความยุติธรรม โปร่งใส ยุติธรรม ซื่อสัตย์ รับฟังและชอบ เป็นคนดีของสังคม พบว่า ด้านที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือผู้บริหารมีความยุติธรรม มีเหตุผล มีความซื่อสัตย์ โปร่งใสและวางตนเป็นกลางอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ จรรยาพร ธรณินทร์ (2550) กล่าวว่า คุณธรรมคือเป็นแนวความคิดที่บังคับให้มีพฤติกรรมดี และ จริยธรรม หมายถึงความประพฤติที่เป็นธรรมชาติ เกิดคุณธรรมในตัวเองก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม หรือเป็นข้อควรประพฤติปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวคิดของ ไกรศร เจียมทอง (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารที่ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม คำสอนของหลักศาสนา มีจรรยาบรรณและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถสร้างความศรัทธาให้เกิดกับตนเอง ครู นักเรียน และบุคคลทั่วไป

7.4.6 ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลมีประเด็นความต้องการจำเป็นของผู้บริหารต่อทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลพบว่า ด้านที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ มณฑิรา คงยิ่ง (2560) กล่าวว่า การดำเนินงานตามกระบวนการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการกระบวนการบริหารในสถานศึกษาทำให้สถานศึกษามีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านต่างๆ ซึ่งในการบริหารการศึกษาระบบสารสนเทศ จะเกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรบุคคลลงงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุดช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานพัฒนาคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ กฎหมาย ภัทรสรณ์สิริ (2554) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคคล พบว่า ปัจจัยในด้านความก้าวหน้าในเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมี อิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการทำงานของบุคคลเป็นอย่างมาก

8. องค์ความรู้ใหม่

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 ด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาการทำงานเป็นทีมด้วยการสร้างทีมงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดบรรยากาศและความรู้สึกที่ดีเป็นกันเอง เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ส่งเสริมกระบวนการทำงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนด

9.1.2 ด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์ในการบริหารจัดการการศึกษา เพื่อสร้างแนวโยบายการจัดการศึกษาและพัฒนาองค์กรให้ทันเหตุการณ์และยั่งยืน

9.1.3 ด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ แสวงหาความรู้ใหม่ๆ ด้านการศึกษาและการสอนอย่างสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ แยกแยะแก้ปัญหา บูรณาการ อย่างหลากหลายและมีคุณภาพ ซึ่งนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะในการติดต่อสื่อสารกับผู้คน เข้าใจธรรมชาติและความแตกต่างของคน ปรับตัวเองให้เข้ากับผู้อื่นได้ สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน รวมทั้งมีบุคลิกภาพทั้งภายในและภายนอกที่ดี เพื่อสร้างแรงศรัทธาและความน่าเชื่อถือ

9.1.4 ด้านคุณธรรม จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา ควรยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติตนและบริหารองค์กร เป็นแบบอย่างที่ดี เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและมีความเป็นมาตรฐาน

9.1.5 ด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีความเข้าใจ รู้เท่าทันเหตุการณ์ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงด้าน ICT และสามารถถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้ กระตุ้นและสร้างความตระหนักรู้ ผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานและการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยี

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ควรจัดอบรมพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อทำความเข้าใจและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ในการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาด้านต่างๆ

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

9.3.1 ควรมีการศึกษาแนวทางพัฒนาด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล เพื่อสรรค์สร้างนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

9.3.2 ควรมีการศึกษาแนวทางพัฒนาด้านการสื่อสารที่เน้นภาษาต่างประเทศของผู้บริหารสถานศึกษา

10. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (และแก้ไขเพิ่มเติม 2545, 2553, 2562). กรุงเทพมหานคร : องค์การค่าของครูสภา.
- ไกรสร เจียมทอง. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญมา แฝงศรีสาร. (2561). คุณลักษณะผู้บริหารทางการศึกษาในยุคศตวรรษใหม่. วารสาร มจร นครน่านปริทรรศน์. 2(2). 131-141.

- ปัทมพร พงษ์เพชร. (2561). **ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- แพรวดาว สอนองผัน. (2557). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพฑูรย์ สีนารัตน์. (2560). **การศึกษาไทย 4.0 : ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณฑิรา คงยิ่ง (2560). **การจัดระบบสารสนเทศทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). **แนวโน้มการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ณ มหาวิทยาลัยมหาดไทย.** สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2563. จาก <https://readgur.com/doc/2125645>
- สมหมาย อ่าดองกลอย. (2556). **บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.** 7(1). 1-7.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. (2561). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี 2561.** สุรินทร์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). **ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564).** นนทบุรี : รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี 2558 ณ ศูนย์แสดงการประชุมอิมแพ็คเมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). **บทวิเคราะห์การศึกษาไทยในโลกศตวรรษที่ 21.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุรียา ทองยัง. (2558). **ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนวัดตะล่อม สังกัดกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อนุชา โสมาบุตร. (2560). **ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสำหรับการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21.** สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2563. จาก <https://theacherweekly.wordpress.com/2013/09/25/leaning-and-innovation-skills/>
- อำนวย พลรักษา. (2559). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2.** สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Yang, P. (2011). **A Literature Review of the Skills Required by 21st Century School Administrators.** Canada : Athbasca University.

11. คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ให้การดูแล ตรวจสอบ เสนอแนะ แก้ไข

ข้อบกพร่องอย่างใกล้ชิด ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวงชาตม รองศาสตราจารย์ ดร.อรุสา พรหมทา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยาภานต์ เรืองสุวรรณ ที่กรุณาเป็นคณะกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ขอขอบพระคุณนายณรงค์ศักดิ์ เหมือนชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่กรุณาให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษา ขอขอบพระคุณ ดร.ยรรยง ผิวอ่อน ดร.สุทัศน์ สังคะพันธ์ ดร.ปริยานันท์ เหมไธสง ดร.วัชรินทร์ นุตโร และ ดร.สุภพ ไชยทอง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและแนะแนวทางในการดำเนินการวิจัย งานวิจัยเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวงชาตม นายณรงค์ศักดิ์ เหมือนชาตินายอรรถพล ชาติรัมย์ ดร.ประเสริฐศักดิ์ เหมไธสง ดร.ศุภณัฐ อินทร์งาม นายคำภู โกฎหอม และ ว่าที่ร้อยตรี สุรเดช หมอกสังข์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้การสัมภาษณ์ในการทำวิจัยในครั้งนี้และครบถ้วนตามกระบวนการวิจัยขอขอบพระคุณมารดา ครอบครัว และกัลยาณมิตรที่สนับสนุนและให้กำลังใจงานวิจัยสำเร็จด้วยดีคุณค่าและประโยชน์ทางวิชาการและคุณงามความดีทั้งหลายอันเกิดจากงานวิจัยนี้ขอมอบบูชาแด่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้และอบรมสั่งสอนผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จ